

OBSAH

Úvod	11
Seznam zkratek	12
Přehled souvisejících právních předpisů	13
A. Předpisy pracovněprávní	13
B. Předpisy sociálního pojištění	14
C. Předpisy státní sociální podpory	15

I. Obecně k tématu .....

I.A Z hlediska pracovněprávního

1. Postavení těhotných žen a zaměstnankyň a zaměstnanců pečujících o děti při zajišťování zaměstnání a jeho výkonu ... 17
2. Rovnost mužů a žen a zákaz diskriminace před vznikem pracovněprávního vztahu .....
3. Rovnost mužů a žen a zákaz diskriminace v pracovněprávních vztazích .....
4. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a zákaz některých prací ženám .....
- 4.1 Základní povinnosti zaměstnavatele .....
- 4.2 Základní práva a povinnosti zaměstnance .....
- 4.3 Práce zakázané ženám .....
- 4.4 Porušení povinností zaměstnavatelem, možnost obrany zaměstnance a sankce .....

I.B Z hlediska nemocenského pojištění

1. Podmínky nároku na dávky a stanovení jejich výše .....
2. Účast na nemocenském pojištění .....
- 2.1 Kdo je nemocensky pojištěn (§ 2 ZNP) .....
- 2.2 Podmínky, za jakých jsou zaměstnanci účastní nemocenského pojištění (§ 3 až § 8 ZNP a V165) .....
3. Ochranná lhůta (§ 42 ZNP a § 72 a § 73 V143) .....
4. Souběh více zaměstnání (§ 4 ZNP) .....
5. Promlčení dávek (§ 44 ZNP) .....
6. Výpočet dávek .....
- 6.1 Denní vyměřovací základ (§ 18 ZNP) .....
- 6.2 Rozhodné období (§ 18 ZNP) .....

6.3	Redukce DVZ (§18 ZNP)	29
7.	Podpora při ošetřování člena rodiny (§ 25 ZNP a § 40 V143 a V165)	29
I.C	Z hlediska státní sociální podpory	
1.	Dávky státní sociální podpory	33
1.1	Účel státní sociální podpory	33
1.2	Základní podmínky pro přiznání dávek státní sociální podpory	33
1.3	Řízení o dávkách státní sociální podpory (§ 67 až § 73a ZSSP)	34
II.	Těhotenství	36
II.A	Z hlediska pracovněprávního	
1.	Obecně	36
2.	Práce zakázané těhotným ženám	37
3.	Převedení na jinou práci, přeložení do jiného místa výkonu práce, pracovní cesta	40
3.1	Povinnost zaměstnavatele převést těhotnou zaměstnankyni na jinou práci	40
3.2	Pracovní cesta a přeložení	41
4.	Pracovní doba a práce přesčas	42
4.1	Rozvržení pracovní doby	42
4.2	Úprava pracovní doby těhotných zaměstnankyň	43
4.3	Práce přesčas	44
5.	Ochrana zaměstnanců před výpovědí z pracovního poměru a před jeho okamžitým zrušením	45
5.1	Zákaz výpovědi (okamžitého zrušení) v ochranné době a přerušení výpovědní doby	45
5.2	Vyloučení zákazu výpovědi	47
6.	Čerpání dovolené (na zotavenou) před nástupem na mateřskou dovolenou	48
II.B	Z hlediska nemocenského pojištění	
1.	Rozsah dávek	49
2.	Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství (§ 4 Z88 a § 47 a § 51 V143 a V165)	49
3.	Peněžité pomoci v mateřství (Z88)	51
3.1	Podmínky nároku na PPM (§ 6 Z88)	51
3.2	Souběh více zaměstnání (§ 4 ZNP, § 6 Z88)	53
3.3	Nárok z ochranné lhůty (§ 6 Z88)	54
3.4	Výpočet PPM (§ 18 ZNP)	54

3.5 PPM u studentek (§ 51 a § 52 V165)	56
3.6 PPM u uchazeček o zaměstnání	58

III. Mateřská dovolená 59

III.A Z hlediska pracovněprávního

1. Obecné podmínky mateřské dovolené	59
2. Jiná délka mateřské dovolené a mateřská dovolená při převzetí dítěte	60
3. Přerušování mateřské dovolené a případy, kdy čerpání mateřské dovolené nepřísluší	62
4. Zákaz výpovědi a okamžitého zrušení pracovního poměru v době mateřské dovolené a výjimky ze zákazu výpovědi	63
5. Vliv mateřské dovolené na čerpání dovolené (na zotavenou).	64
6. Zařazení zaměstnankyně do práce po skončení mateřské dovolené.	66
7. Zvýšená ochrana žen v období, kdy kojí, a žen-matek do konce devátého měsíce po porodu	67
7.1 Práce a pracoviště zakázané kojícím ženám a matkám do konce devátého měsíce po porodu a povinnosti zaměstnavatele s tím související	68
7.2 Převedení, přeložení a pracovní cesta.	68
7.3 Pracovní doba a doba odpočinku – přestávky v práci, práce přesčas	69

III.B Z hlediska nemocenského pojištění

1. Období mateřské dovolené.	69
2. Peněžité pomoci v mateřství	70
2.1 Doba poskytování PPM (§ 7, § 10 až § 13 Z88)	70
2.2 Přerušování PPM (§ 12 Z88)	71
2.3 Minimální doba poskytování PPM (§ 12 Z88).	72
2.4 PPM náležející jinému oprávněnému než matce dítěte (§ 12a a § 13 Z88)	73
2.5 Výdělečná činnost a poskytování PPM (§ 34 Z88 a § 15 ZNP)	74
2.6 Výdělečná činnost „namísto“ (§ 32 a § 44 V143)	75

III.C Z hlediska státní sociální podpory

1. Porodné (§ 44 až 46 ZSSP)	76
1.1 Nárok na porodné	76
1.1.1 Nárok na porodné při převzetí dítěte do péče	78

1.1.2	Výše porodného	79
1.1.3	Zánik nároku na porodné	79
2.	Rodičovský příspěvek (§ 30 až § 32 ZSSP)	79
2.1	Nárok na rodičovský příspěvek	79
2.2	Výše rodičovského příspěvku	81
2.2.1	Rodičovský příspěvek v měsíční výši 11 400 Kč	81
2.2.1.1	Plnění podmínky nároku na PPM a peněžitou pomoc	81
2.2.1.2	PPM ženy	82
2.2.1.3	Peněžitá pomoc muže	82
2.2.1.4	Plnění podmínky volby nároku na rodičovský příspěvek ve výši 11 400 Kč	84
2.2.2	Rodičovský příspěvek v měsíční výši 7 600 Kč	85
2.2.3	Rodičovský příspěvek v měsíční výši 3 800 Kč v době od 21. měsíce věku dítěte do 4 let věku dítěte	87
2.3	Rodičovský příspěvek v případě zdravotně postiženého dítěte.	88
2.4	Důsledky provedení volby nároku na rodičovský příspěvek	89
2.5	Podmínka osobní celodenní a řádné péče a pobyt dítěte v předškolním zařízení nebo zajištění péče o dítě jiným způsobem	91
2.6	Souběh rodičovského příspěvku s některými sociálními dávkami	93
3.	Přídavek na dítě (§ 17 až § 19 ZSSP)	95
3.1	Nárok na přídavek na dítě	95
3.2	Výše přídavku na dítě	97
3.3	Výplata přídavku na dítě	98

IV.

Rodičovská dovolená	100
--------------------------------------	------------

IV.A Z hlediska pracovněprávního

1. Obecné podmínky rodičovské dovolené	100
2. Jiná délka rodičovské dovolené a rodičovská dovolená při převzetí dítěte	102
3. Zákaz výpovědi a okamžitého zrušení pracovního poměru v době rodičovské dovolené	103

	4. Vliv rodičovské dovolené na čerpání dovolené (na zotavenou)	105
	5. Zařazení zaměstnance do práce po skončení rodičovské dovolené	107
	6. Zvýšená ochrana zaměstnanců	109
IV.B	Z hlediska nemocenského pojištění	
	1. Období do 3 let věku dítěte.	110
	2. Převzetí dítěte do trvalé péče	112
V.	Období mezi 3. a 4. rokem věku dítěte a po 4. roce věku dítěte.	113
V.A	Z hlediska pracovněprávního	
	1. Obecně k problematice péče o dítě starší tří let věku z hlediska pracovněprávní úpravy.	113
	2. Neplacené pracovní volno	113
	3. Vliv čerpání neplaceného pracovního volna na dovolenou	115
	4. Zařazení zaměstnance do práce po skončení neplaceného pracovního volna a zvýšená ochrana zaměstnanců pečujících o děti	116
	5. Vybrané překážky v práci na straně zaměstnance vztahující se k péči o děti	116
	5.1 Důležité osobní překážky v práci	117
	5.2 Jiné důležité osobní překážky v práci	118
V.B	Z hlediska nemocenského pojištění	
	1. Období po skončení rodičovské dovolené	121
VI.	Cizinci a cizina	122
VII.	Osoby samostatně výdělečně činné	124
VIII.	Důchodové zabezpečení.	126
	1. Péče o dítě a nároky z důchodového pojištění	126
	2. Pojem „dítě“ v důchodovém pojištění (§ 20 ZDP)	126
	3. Účast na důchodovém pojištění z důvodu péče o dítě (§ 5 ZDP).	126
	4. Věková hranice pro nárok na starobní důchod (§ 32 ZDP).	128
	5. Vdovský a vdovecký důchod (§ 50 ZDP)	128

IX.	Rekapitulace	129
X.	Tiskopisy a jejich vyplňování	131
X.A	Z hlediska pracovněprávního	131
	Vzor č. 1 – Oznámení o nástupu na mateřskou dovolenou	132
	Vzor č. 2 – Žádost o poskytnutí dovolené bezprostředně navazující na skončení mateřské dovolené	133
	Vzor č. 3 – Žádost o poskytnutí rodičovské dovolené.	134
	Vzor č. 4 – Žádost o poskytnutí neplaceného pracovního volna	135
	Vzor č. 5 – Žádost o převedení na jinou práci	136
	Vzor č. 6 – Žádost o kratší pracovní dobu	137
X.B	Z hlediska nemocenského pojištění	138
	Vzor č. 1 – Žádost o peněžitou pomoc v mateřství	139
	Vzor č. 2 – Žádost o podporu při ošetřování člena rodiny.	141
	Vzor č. 3 – Žádost o vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství	143
X.C	Z hlediska státní sociální podpory	145
	Vzor č. 1 – Žádost o porodné	146
	Vzor č. 2 – Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek	148
	Vzor č. 3 – Žádost o rodičovský příspěvek	149
	Vzor č. 4 – Žádost o přídavek na dítě	152
	Rejstřík	157